

"ישיבישע בלאט" - "הדף היומי" מבחר "שאלות ותשובות" ל"עיון והעמקה" בדברי הגמרא

דף כד.

השאלות

1. שית מאה וחדסרי, אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום, ומפורש דאנכי ה' בכלל המצוות, וא"כ קשה למה לא מנאה הבה"ג בכלל המצוות?
2. בא דוד והעמידן על אחת עשרה, בא חבקוק וכו', וקשה וכי ביטלו ומיעטו ממנין המצוות?
3. שלא ירד לאומנות חבריו, וקשה הלא זה אסור מדינא?
4. כספו לא נתן בנשך, אפילו בריבית לעכו"ם, וקשה הא הרמב"ם עשה קצח' מנאה למצווה?
5. אלא לאו באחת מכל אלה, ויל"ע למה לא כתבה תורה "באחת מכל אלה"?

אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום, ועי' רמב"ן שמות כ' ו' דהם העיקר של כל התורה והמצוות, וכ"כ בספר העיקרים מאמר ג' יח' שלכן הם אינם נדחים אפילו בהוראת שעה, ובמהרש"א לעיל כג: ביאר דאנכי היא כנגד הלב, ולא יהיה הוא כנגד יום הכיפורים, והערך לנר כתב דאנכי כנגד אבר ה"נסכוי" שאינו נרקב לעולם, וממנו קמים לעתיד לבוא, ולכן מי שלא מאמין ב-ה' לא יקום בתחיית המתים.

אבי, רבי, מרי, וג' שמות האלו ביאר הערוך לנר, אבי-שע"י הת"ח יורד השפע לעולם, רבי-שמביאו לחיי עולם הבא ע"י הלימוד תורה, ומרי שיש לשמוע בקולו כמו שאמרו מורא רבך כמורא שמים.

ע"ב

1. ורבי עקיבא מצחק, וקשה היאך יצחק על דבר שהנביא הצטער בו כדכתיב "על זה היה דווה לבנו" וכו'?

ראו שועל שיוצא מבית קדשי הקדשים, והנה בבית ראשון שבטלו יצר הרע דערויות איתא ביומא סט: דיצא כמין דמות אריה מבית קדשי הקדשים, וביאר הערוך לנר שהנה בית שני נחרב בגלל שנאת חנם שזו עבירה שדומה לשועל שכלפי חוץ לא נראה כלום אלא צדיקים תמימים, אבל בתוכו כולו נכלים וערמומיות, וממה שגם אחרי החורבן יצא מבית קדש הקדשים מוכח מש"כ החפץ חיים בהקדמה שלו היינו מתקנים חטא זה מיד היה נבנה.

מזל טוב לסיום מסכת מכות

התשובות בעמוד הבא

בס"ד

התשובות

השתדלנו להביא את תמצית דברי המפרשים, מלבד אלו המובאים בגמ' כמו תוס', מהרש"א רש"י וכדו'.
1. כן הוכיח הרמב"ם בספר המצוות עשה א', והרמב"ן שם בהשגות ביאר את סברת הבה"ג, שאנכי ה' שהוא חיוב האמונה וקבלת עול מלכותו לא יכול להיות בכלל המצוות, ולדבריו ביאר שלא יהיה לך כלול בו ב' לאוין - לא יהיה, ולא תשתחוה ולא תעבדם, ועי' תשב"ץ שו"ת ח"א קלט' שהביא ראייה לבה"ג מדברי הגמ' הוריות ח. שע"ז היא מצוה ראשונה שנצטוו ישראל.

2. כבר עמדו בזה כמעט כל הראשונים והמפרשים, רמ"ה, העקרים מאמר ג' ל', מהרש"א, מהר"ל וערוך לנר, ובדרשות הר"ן דרוש שישי ביאר דיש מצוות שרשיות שעל ידי ההתחזקות בהם קל להחזיק בשאר המצוות, ובדורות הראשונים שהיו חזקים לא נגלו אלו מצוות כדי שיתחזקו בכולם, אולם עם התמעטות הדורות הוצרכו לגלות אלו הם המצוות השורשיות שע"י התחזקות בהם קל להחזיק בשאר המצוות, וזה מה שהורה חבקוק לדורות האחרונים "וצדיק באמונתו יחיה", ובזה מיושב למה לא מנה מצוות ואהבת לרעך כמוך שבה תלוי קיום התורה כמבואר בשבת לא. שאף שכל התורה פירושה, לא ההתחזקות בה היא תסייע לחיזוק בכל המצוות.

3. בחוות יאיר מב' באמת הוכיח מכאן דזה רק מדת חסידות, אמנם בחת"ס שו"ת חו"מ סא' השיג עליו, ועי' מהרש"א שהכוונה שעושה כדברי רבי נהוראי שמניח כל אומנות ועוסק בתורה, שבזה אף פעם לא מיצר לחבירו שיש מספיק לכולם.

4. עי' ב"מ ע', ובמהרש"א שם ביאר דאיירי כשיכול להלוות לישראל בחינם ומלווה לגוי שאינו עושה כשורה, אבל אם עושה כן מצווה לתת לגוי בריבית

5. עי' אור החיים ויקרא יח' כד', שפה גילתה תורה את הטעם שהוסתר שכן המצוות כדי שיתחזקו בכולם, שכתבו תורה להזהר בכל אלה, ולמה, כי על אחת מהם היה העונש של הקאת הארץ.

ע"ב

1. ביאר המהרש"א דשני עניינים יש א' על המקדש שחרב וזה גם רע"ק נצטער כמו שרואים שקרע את בגדיו, ב. ענין השועלים הלכו בו, ובזה צחק, ומה שהנביא קונן, הוא על זה שאע"פ ששועלים הלכו בו הוא עדיין חרב, אבל זה שלעצמו הוא בשורה, עי' חת"ס דרשות עו' א'.

לע"נ מרת אביבה בת הג"ר משה ע"ה נלב"ע ד' תשרי

להנצחות והארות 0527652935, או 7652935@gmail.com לקבלת הדף במייל מידי יום שלח בקשה לכתובת הנ"ל והדף יישלח אליך בל"נ מידי יום.